

מידע רדיו וטלויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

<http://www.ifat.com/VT/Trans.aspx?ID=3492144&CID=31228756> : לינק לקובץ

תוכנית : *בחצי היום*

תאריך : *11/11/2010*

שעה : *12:39:39*

רשת : *רשת ב'*

כותרת: פרופ' הלל שמידט, חבר הסגל הבכיר בביה"ס לעו"ס ולרווחה חברתית באונ'

אסתי פראז : שלום לך פרופ' הלל שמידט.

פרופ' הלל שמידט : שלום וצהרים טובים.

אסתי פראז : חבר סגל בכיר בבית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית כאן באוניברסיטה העברית בירושלים, ומנכ"ל מכון חרוב. מכון חרוב שעוסק בפיתוח תוכניות למידה וידע, בכל התחום הזה שקשור בילדים שעברו התעללות והזנחה.

פרופ' הלל שמידט - חבר סגל בכיר בביה"ס לעבודה סוציאלית

ורווחה חברתית באוני' העברית, ומנכ"ל מכון חרוב : נכון.

אסתי פראז : איך אפשר שירותי הרווחה, הגורמים המקצועיים, איך

הם יכולים להערך אולי טוב יותר, לגלות גורמי סיכון מראש,

לראות תסמינים מראש, או כשקורה סימן אחד לראות בזה איתות

של אור אדום שעלול לקרות פה אסון? אפשר בכלל להערך?

פרופ' הלל שמידט : אפשר להערך, אבל זה לא פשוט. אני מניח

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

שלשירותי הרווחה יש את האינפורמציה, לא תמיד את כל האינפורמציה, לא תמיד היא מתועדת בצורה הטובה ביותר, אבל אני מניח שאנשי מקצוע הם אלה שצריכים להחליט. אבל ההחלטות הן לא קשות. אנחנו יודעים שיש תהליכים, יש איסוף מידע, אבל בסופו של דבר צריכה להתקבל החלטה. לדוגמה - אם להוציא ילד מביתו זו לא החלטה פשוטה, היא לוקחת הרבה זמן, היא צריכה לעבור במערכת של מאזנים ובלמים, מישהו צריך לבדוק את זה, לתת להורים להשמיע את דעתם, וגם אז עדיין נופלים טעויות. והראיה שיש למעלה מ-8,000 ילדים במדינת ישראל שבכל זאת הם מחוץ לביתם, לצד לצערי הרב עליהם גדול מצד קבוצות מסוימות באוכלוסייה, כולל אנשי חברי כנסת ולובי שהתארגן בכנסת נגד העובדים הסוציאליים שחוטפים ילדים מביתם. כל הסיטואציה הזו מעמידה את העובד הסוציאלי או את העובד המקצועי בפני דילמות מאוד מאוד לא פשוטות באשר להוצאת ילד מביתו, זה אקט מאוד מכריע. לכן אני ניזון רק מהתקשורת באשר למידע שעמד לרשות שירותי הרווחה ברעננה, אבל כנראה ההחלטה עמדה להתקבל. לצערי הרב, קרה האסון הזה. ולכן אנחנו פה ממש על הסף הרבה פעמים מבחינה מסוימת של קבלת ההחלטות. זה לא משחרר אותנו מלפתח כל הזמן כלים ולצייד את העובדים הסוציאליים ואת העובדים המקצועיים בכלים טובים יותר לשיפוט ולקבלת החלטות,

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 98-96, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

וזה על סמך מידה שהם צריכים לצבור אותו בצורה שיטתית וכדומה.

אסתי פרז : בוא נדבר על גורמי הסיכון, למש אלה הקשורים להורים. יש רשימה, אני מניחה, של גורמי סיכון. לא חס וחלילה שכל הורה שנכנס לתוך רשימת הסיכון הזו, הוא רוצח פוטנציאלי. נכון?

פרופ" הלל שמידט : בודאי שלא. אבל אם אנחנו אמרנו לדוגמה שילד שלא הגיע מספר ימים לבית הספר, אני לוקח את הדוגמה הקונקרטית שכנראה קרתה פה במקרה הזה. או שהאמא היתה חשודה באיזו שהיא התנהגות שהיא לא כל-כך נראתה לסביבה שלה, זה מדליק אורות אדומים. הסימנים שאנחנו מגלים, אנחנו לא יכולים להטיל דופי בכל האוכלוסייה. אבל אנחנו הולכים להדליק אורות אדומים. אם אנחנו מציינים היום שבמדינת ישראל יש 350 אלף ילדים בסיכון, זה לא אומר שכל ה-350 אלף ילדים האלה בסיכון, מחר מועדים לאיזו שהיא פורענות. אבל אנחנו צריכים להיות ערים לעובדה הזו שזה יכול להתרחש. ולכן צריך לצייד את העובדים בכלים המקצועיים שאנחנו משתדלים לעשות את זה במכון חרוב. אין, הדברים שלי לא מנחמים והדברים שלי לא ימנעו בעתיד הישנות של מקרים כאלה, כי עובדים סוציאליים עובדים תוך מאמץ מאוד גדול שלא תמיד יודעים להבדיל בין העיקר לתפל בגלל עומס אדיר, שזה לא משחרר אותם עוד פעם

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

מהחלטות שמבוססות על ידע, על נסיון, על מחקר, על לימוד מתמיד, על גילוי הסימנים האלה, ההצלבה של הנתונים. פה אני יכול להגיד שרשויות הרווחה קצת מפגרות באיסוף המידע השיטתי הזה בצורה מסודרת, ושהחלטות שלהם מבוססות על איזה שהם מחקרים אמפיריים שאנחנו באים מהאקדמיה, יש פער גדול בין התיאוריה והפרקטיקה. אז כל הדברים האלה יוצרים פערים. יחד עם זאת אנחנו צריכים להתריע על אותן אוכלוסיות שבפוטנציה. אם אנחנו, כמו שנחזור למקרה הטראגי של אתמול, אז פה היו כמה סימנים, ואני חושב שהסימנים האלה היו לפני העובדים הסוציאליים, אלא שהחלטה כנראה לוקחת זמן לטפל בזה, כי זה תהליך של שיקול דעת של הרבה מאוד אנשים שנותנים להשמיע את דעתם, ורק אחר-כך מתקבלת ההחלטה. אסתי פרז : אחד הסימנים היא מחלת נפש של אחד ההורים, אשפוזים קודמים, מעבר כבר להתנהגות מוזרה - כי זה באמת קשה יותר לבחון, מוזרות כזו או אחרת. מה הגורמים המוסמכים יכולים לעשות כאשר גם הורים חולי נפש יכולים להביא ילדים לעולם? אף אחד הרי לא יכול למנוע מהם לא להביא ילדים ולא לגדל אותם. פרופ" הלל שמידט : לא, אני חושב, קודם כל אנחנו צריכים לגדל ילדים ולתת להם את האהבה, וכל מה שאנחנו מתחנכים עליו. אין ספק שיש גם חריגים בגלל סיטואציות מסוימות. יחד עם זאת

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

אני אקח את זה לצד השני. במדינת ישראל פועלים לא רק העובדים הסוציאליים, פועלים פסיכיאטרים ופסיכולוגים, ויועצים חינוכיים ומורים, ושוטרים וקציני חקירות, וכולי. הבעיה שהמידה הזו שצבור בידי כל אחד מבעלי המקצועות השונים, לא זורם בצורה תקינה. כך שאם הרופא הפסיכיאטר מגלה איזה שהם סימנים של בריאות נפש, הוא צריך לעמוד בקשר עם העובד הסוציאלי בקהילה שלא תמיד זה קורה ו...
אסתי פרז : נדמה לי שעל-פי החוק אפילו אסור לו. לעתים אסור לו אפילו להעביר את האינפורמציה הזאת.
פרופ" הלל שמידט : היום מנסים לשנות את החקיקה וזה לוקח המון זמן. כי אי-אפשר יהיה לטפל במקרים האלה, אם יהיו מחיצות כאלה גבוהות בין משרד הרווחה, לבריאות, לחינוך, ולא יעבירו אינפורמציה יותר מסודרת. והועדה הזו שישבה על מכונה בראשותו של סמנכ"ל המשרד, מוטי וינטר, הגישה המלצות לשיפור המצב לפני כחצי שנה, ואנחנו שומעים כרגע שעוד שום דבר לא התיישם, ולחילופין שהתחילו מגעים עם משרד המשפטים. אז אין להתפלא על העובדה שאף אחד מהנהלת משרד הרווחה אפילו גם לא מגיב לארועים האלה, למעט הלשכה לשירותים חברתיים ברעננה. אני חושב שהיה מקום לשמוע את דעתם של מה קורה עם המלצות של ועדות ציבוריות, שהרבה פעמים הועדות האלה נעשות על-ידי גורמים פנימיים, ועמיתיי לעבודה טוענים שצריך

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

לפתוח את זה ל"פאבליק הירינג" ולתת לאנשים מהישוב ומהאוכלוסיה הרחבה, ומאנשי מקצוע מהאקדמיה, גם להשמיע את דעתם על המקרים האלה. יכול להיות שזה יפתח יותר את המערכות.

אסתי פרז : האם אתה רואה, פרופ" שמידט, על פני השנים שינוי, או שרק לנו זה נדמה, שבשנים האחרונות... רגע, אני רק אסיים את השאלה, שבשנים האחרונות הורים יותר ויותר רוצחים את ילדיהם, מסיבות כאלה ואחרות. הורים חולי נפש תמיד היו, והורים אלכוהוליסטים תמיד היו, והורים שהיו קורבנות להתעללות בעצמם תמיד היו. וילדים בהזנחה היו. אבל האופן הזה שבו באים ההורים כדי לפתור בעיות שלהם בינם לבין עצמם, או עם הבעל או עם האשה, רוצחים את הילדים. פעם, פעמיים, שלוש, ארבע, חמש, שש בשנה. השתגענו? זה לא היה לפני 10 שנים, לפני 20 שנה.

פרופ" הלל שמידט : אני אגיד לך שני דברים...

אסתי פרז : מה השתנה?

פרופ" הלל שמידט : לא, אני אגיד לך שני דברים. אחד - האלימות בחברה הישראלית כמו האלימות בחברה המערבית, הלכה וגדלה, וכנראה היד קלה על ההדק ומהר מאוד אנשים נוטים לעשות את מה שהם עשו, לצערי הרב. יש גם תולים את העניין הזה בפרסום של התופעה הזו, כי אולי היא מעודדת. אבל אני

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

לא חושב, על-פי הנתונים שיש לנו, שאולי במקרה הרצח הקיצוני הזה, זה היה אכזרי, אבל אנחנו פרסמנו לפני כחודש נתונים על דיווחים על מקרי התעללות והזנחה ללשכות לשירותים חברתיים, ולא ראינו הבדל גדול במספר הדיווחים ב-2008 וב-2009, כך שאי-אפשר לדבר על איזה שהוא גידול, לפחות מנקודת מבט הדיווחים, בהנחה שאלה כל הדיווחים. וזה לא נכון, כי אנחנו יודעים שזה רק אולי שליש הקרחון שאנחנו רואים אותו, ועוד שני שליש שאנחנו לא רואים אותו. אז כדי לענות לך על התשובה, אני אגיד לך שאולי יש חשיפה יותר גדולה של המקרים הקיצוניים כמו מקרי הרצח, התקשורת גם נותנת לזה בצדק את תשומת הלב. הדילמה אם צריך לתת לזה את התהודה הזו, כי אולי זה מעודד אנשים חלשים...

אסתי פרז : זה מעודד באמת, זה נותן רעיונות לכל מיני...? פרופ" הלל שמידט : יכול להיות שכן, יכול להיות שכן. אני לא שמעתי אלא במקוטע שהגברת הזו שאתמול רצחה את ילדיה, זכרונם לברכה, היא התרשמה מאיזה שהוא מעשה של האשה ש, נדמה לי שהיא הפילה את ילדיה, זרקה את ילדיה מלפני כמה חודשים.

אסתי פרז : כן, ושמענו הלילה אחרי הסיפור הזה כבר על אשה אחרת שלקחה את שלושת ילדיה הקטנים, ברחת איתם במכונית, וגם שם כנראה היתה איזו מוטיבציה.

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

פרופ" הלל שמידט : נכון. אבל אני לא רוצה להגיד בענין הזה שהפרסום עושה את ההבדל. הנתונים על הדיווחים הם יציבים. זה לא אומר שיש לנו את כל הדיווחים ואנחנו מגלים את כל המקרים. והמקרים הבולטים, לצערי הרב, הם אלה שמתגלים, ויש עוד הרבה מתחת לאדמה או מתחת למה שאנחנו רואים, כי יש אוכלוסיות מסוימות גם שלא מדווחות. ואנחנו יודעים שדיווח אצלם נתפס בצורה שונה לחלוטין מאשר דיווח על-פי חוק הדיווח, או חובת הדיווח שאנחנו יודעים עליו.

אסתי פוז : פרופ" הלל שמידט, מנכ"ל מכון חרוב, חבר סגל בכיר בבית ספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית, תודה רבה לך על השיחה הזו.

פרופ" הלל שמידט : תודה.